

Dünyanın öbür ucu, ama çok yakın

Geçtiğimiz hafta sonu Melbourne kentinin gözde mekanlarından Fitzroy'da bir Türk grubuyla öğle yemeği yedim. Eşleri Avustralyalı olan Türkler kendi aralarında bir grup oluşturmuşlar ve haftasonları bir araya geliyorlarmış. Bu sefer beni de davet ettiler. Bu insanların birçoğunu yeni tanıyordum, ama tanıştıkça Avustralya'da yaşayan Türkler'in toplumda ne kadar önemli yerlere geldiklerini gördüm. Birkaç örnek verecek olursam elini sıkıttığım kişiler arasına Avustralya Hentbol Milli Takımı Antrenörü, Melbourne Senfoni Orkestrası'nın bir üyesi, üniversiteden bir öğretim görevlisi ve dış ticarete yönelik çalışan bir işadamı vardı. 1960'larda eline çantasını alıp dünyanın öbür ucu diyebileceğimiz bu ülkeye gelen gurbetçilerimiz ile başlayan ve hala sınırlı bile olsa devam eden göçlerle Avustralya'da yüzbin kişilik bir Türk toplumu oluşmuş. Bu insanlarımız çalışıyorlar, üretiyorlar ve çok önemli işlere imza atıyorlar.

Avustralya ile ilişkilerimiz 1915'e dayanıyor. Çanakkale Savaşı sırasında Geli-bolu'ya çıkartma yapan ve aylarca süren siper savaşlarından sonra başarısızlığa uğrayıp geri dönen birlikler arasında Avustralyalılar önemli bir yeri teşkil ediyorlardı. Bu savaşta onbinlerce genç insan öldü. Ancak Avustralyalılar'ın bir hiç uğruna buralara gönderilmiş olmaları, gösterdikleri onurlu mücadele ve savaş esnasında iki tarafın askerleri arasında genellikle sigara ve yiyecek değiş-tokuşu şeklinde gelişen yakınlaşmalar nedeniyle iki ülke arasında savaştan sonra düşmanlık değil dostluk bağları oluştu. Atatürk, Avustralyalı annelere "onlar artık bizim de oğlumuz, içiniz rahat etsin" dedi. 85 yıldır her mart ve nisan aylarında her iki ülkede Çanakkale Savaşı anılıyor ve iki taraf için de şiirler okunuyor, şarkılar söyleniyor. Bu dünya tarihinde çok az rastlanan bir olaydır.

Avustralya ile mevcut olan tüm bağlarımızı rağmen ticaret hacmimiz oldukça düşük. Bunun en önemli sebebi şüphesiz ki aradaki mesafe ve dolayısıyla taşıma masraflarının yüksekliği. Avustralya'dan ithalatımız 1998 yılında 350 milyon Amerikan doları civarında iken 1999'da 140 milyon dolara kadar düşmüş. İhracatımız ise 68 milyon dolardan 76 milyon dolara çıkmış. Bu ülkeye daha çok yaş ve kuru meyve, fındık, ev eşyaları ve inşaat malzemeleri satıyor; karşılığında da kömür, yün ve pirinç alıyoruz. Top-

lam ithalatımızın yüzde 0.9'unu Avustralya'dan alırken, Avustralya'nın ithalatı içindeki payımız sadece yüzde 0.1. Kısacası ticaret ilişkilerimizde bir dengesizlik var. 1999 yılında Avustralya ile olan ticaret açığımız büyük ölçüde kapandıysa da bunun sebebi daha çok ihracat yapmıyoruz değil, ithalatı kısmamızdır.

Bu arada bir parantez açalım. Türkiye ile Avustralya arasında "bavul ticareti" var. Melbourne ve Sydney'de birçok Türk dükkanı mevcut ve bu dükkanlar sattıkları ürünleri doğrudan kendi bağlantıları ile Türkiye'den getiriyorlar. Bugün örneğin Melbourne'de Türkler'in yoğun olarak yaşadıkları Brunswick semtine gidecek olursanız videocudan dönerciye, bakkaldan kasaba kadar değişik işyerlerine rastlayabilir ve buralarda Türkiye'de iken kullanmakta olduğunuz her türlü mamüle ve markaya ulaşabilirsiniz.

Aslında kanguruların ülkesi ile yapabileceğimiz çok iş var. Doğrudan Türk şirketleri ile iş yapmak veya bu şirketlerle işbirliğine girip Avustralya pazarına girmek mümkün.

Avustralya'daki diplomatik misyonlarımızdaki ticaret ataşeliklerinin yanı sıra Türk girişimcilerin bir araya gelerek oluşturdukları

Avustralya Türk Ticaret Odası ile Melbourne Türk Ticaret ve Sanayi Odası gibi kuruluşlar Avustralya ile iş yapmak isteyenlere destek vermeye hazırlar. Ayrıca Türkiye'deki Avustralya misyonlarında yer alan Austrade (Avustralya Ticaret Komisyonu) bürolarından da yardım alınabilir.

Tabii ki Avustralya'ya ihracat veya yatırım yapmak için bu ülkedeki bir Türk şirketi ile ortaklık kurma mecburiyeti yok. Aradaki mesafeyi ve 24 saatlik uçak yolculuğunu göze alanlar için bir çok iş imkanı var. Akılda tutulması gereken önemli bir nokta, Avustralya ekonomisinin diğer birinci dünya ülkelerinin tersine sanayi veya teknoloji ürünleri üzerine değil madencilik, yün, deri ve tarım gibi "birincil üretim" üzerine kurulu olduğu. Şunu da belirtelim ki, Avustralya, Asya-Pasifik piyasalarına açılmak isteyenler için de bir "merkez üs" olabilir.

Eğer şu anda aklınıza bazı iş fikirleri geldiyse isterseniz onları 15 günlüküne erteleyin. Avustralya'da daha önce halledilecek başka işlerimiz var. Halil Mutlu, Harun Doğan, Natalia Nasaridze ve tüm olimpiyat takımı sporcuları, getirin o altınları Türkiye'ye.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au